

MỘT MÌNH

(Tập ghi)

□

MỘT.

“Mọi người mọi vật gặp nhau trong đời đều do Duyên hay Nợ.” Câu này tôi học đâu đó từ khi còn nhỏ qua mẹ tôi, qua bà ngoại, nhưng được khai triển rộng hơn qua vài con chữ “kiệm lời” (Phan Diên dùng) và “hà tiện” (tôi dùng) của anh Uyên Thao.

Nhớ, có lần mùa hè 2017, từ Nha Trang tôi gọi về Virginia, “kê lể” với Uyên Thao chuyện đau khổ mất con của mình, anh nhỏ nhẹ nói:

“TVân hãy xả hết đi!”

Tôi bực bội đáp:

“Xả chưa trông lấy đâu mà xả?”

Trong những ngày đầu đại dịch Convid 2020, từ một cú phone bất thần tôi gọi mà không email hẹn trước, Phan Diên nhận ra sự hốt hoảng tột cùng của tôi, cũng nói:

“BG xả hết đi! Coi như không có gì, mặc kệ chúng nó muốn làm sao thì làm, tất cả đều đã có Thượng Đế định đoạt. Cứ hãy xem như ngọn núi lửa đã phun hết cái độ nóng của nó rồi, giờ chỉ còn nham thạch.”

Với Phan Diên, tôi “lich sự” nên không bực (hay không còn sức để bực?). Tôi im lặng nghiền ngẫm nỗi đau suốt một năm qua, rồi CHỈ MỘT LẦN tự mình bật khóc trong phòng riêng; xong, HẾT!

Cái khóc một mình (y hết những lời anh Cương ở Dalat: “Tôi được bà cụ nói cho hay về sự tan vỡ giữa cô và anh Ngọc. Đêm qua, nằm phòng bên cạnh, 11:30 khuya nghe tiếng mở khóa rồi lại tiếng khóc nho nhỏ, tôi biết cô đã về. Định mặc áo xin vào trò chuyện cho cô khuây khỏa, nhưng nghĩ lại, Thôi, hãy cứ để cô khóc một mình...”) là điều RẤT CẦN so với bao nhiêu lời tron tru thuyết giảng của các ông Thích này Thích nọ, các lời lên lớp ào ào của những vị Cha, Cố... thời đại Google!

Chúa Jésus chào đời nơi máng cỏ giữa đêm đông lạnh buốt, cuối cùng bị đóng đinh trên cây thánh giá; Phật Thích Ca bỏ hết ngai vàng đi khát thực đầu đường xó chợ cả đời để tìm cho ra cái Đạo, với tôi, đó mới chính là Chúa-Phật “thứ thiệt!” Bằng như, Phật ngồi trên tòa sen nguy nga, Chúa ngự trong giáo đường lộng lẫy, mắt mờ tai điếc vì đồng

tiền duyên góp, làm sao mà nghe cho thấu lời nài xin của con chiên, của tín đồ hạ đẳng (không có tiền cúng bái) ở trần gian?

HAI.

Năm học Đệ Tứ, ngồi cạnh một đứa bạn ở bàn thứ nhì, sát góc, thấy nó cứ cúi gầm đầu, viết liên tục, tôi “nê” lắm! Nghĩ, “*nó siêng hơn mình rất nhiều!*” Chùng được nghe nó tâm sự, tôi đâm hoảng. Hành động cúi gầm đầu hằng ngày chỉ là để “*viết thư tình trao đổi với một ông Cha!*”

Thập niên 1960-70, nghe chuyện các ông nhà văn Phạm Công Thiện, Nguyễn Hữu Hiệu... ban đêm cởi áo thầy chùa đi chơi gái, ăn thịt chó, uống rượu đế (vang lừng trong giới văn nghệ), tôi càng thêm hoảng!

Nhưng, chẳng vì các ông cha cô (ôi thôi rồi!), các ông sư hồ mang đầy nọc độc mà tôi mất niềm tin tôn giáo.

Tôi vẫn thương Chúa Jésus, thương Đức Mẹ Đồng Trinh, thương Đức Phật Thích Ca, thương Đức Bà Quan Âm (CỦA TÔI) nhưng cái thương ẩn kín trong lòng, để, lắm khi cuộc đời và tâm hồn rơi vào ngõ cụt, các vị cao cả này mới được tôi kêu cầu đến.

Có nhiều cách để kêu cầu. Ví dụ:

-Khi đọc tiểu sử Dostoievski, tôi cứ nghĩ rằng đang đọc cuộc đời khổ nạn của Chúa Jésus; mười năm khổ sai lưu đày Tây Bá Lợi Á của nhà văn cũng là một phần biểu tượng cho Cây Thánh Giá được Chúa vác lên đồi Golgotha, rồi chết.

-Trên sân khấu, mỗi lúc đàn Ave Maris (Schubert) là tôi tưởng như có Đức Mẹ Đồng Trinh đang lau giùm những giọt nước mắt.

-Vào Youtube nghe “chuyện Vườn Rau Lộc Hưng”, “chuyện dân oan kêu gào mất đất trong nước”, tôi nghĩ ngay đến Đức Phật;

-Trong các lần về VN, đứng trên lầu khách sạn Sài Gòn nhìn xuống các bà cụ già thật là già mà còn mếu máo đi ăn xin, tôi lại nghĩ đến Đức Quan Âm.

Tôn giáo với tôi là vậy. Cái Biết của tôi về kinh điển rất hạn hẹp (mà cũng KHÔNG muốn biết nhiều hơn nữa). Tôi chỉ thăm khẩn cầu các Ngài (ngó ngang giùm đến kẻ khác, lẫn cho tôi) khi sức cùng lực kiệt. Còn ngoài ra, chùa chiền càng hoành tráng nguy nga, giáo đường càng rộng rãi bao nhiêu thì tôi cơ hồ càng thấy trong đó bóng dáng Quỷ Satan, quỷ A Tỳ địa ngục lúc nhúc như bọ giòi bấy nhiêu.

(Đọc đoạn này, hẳn nhiều độc giả bất bình, nhưng đó là những lời THẬT của RIÊNG TÔI, không hàm chút gì bóng bẩy.)

Thôi, không muốn đào sâu thêm khía cạnh “nhậy cảm” (từ ngữ của Việt Cộng) này làm gì! Tôi chỉ muốn “thân ái nhắn riêng cùng anh bạn nhà văn Hùng Sơn (Công Giáo chính thống, bôn ba về VN, 10 năm mặc áo Thượng tọa tại một ngôi chùa nổi tiếng dâm ô ở ngoài xa Hà Nội, mục đích tìm hiểu và DỪNG đó làm đề tài viết, in sách, hốt bạc):

“Nếu là anh, tôi sẽ không bao giờ chịu tốn một xu cho cái kế khổ nhục đó. Tại VN và ngay tại Mỹ, còn khối người cùng khổ cần đến (chỉ) một phần mười số tiền anh bỏ ra cho các ông sư (xuất thân là Việt Cộng) đã mập càng thêm mập!”

Ô hô! Ai tai! Ngõ Hẹp ở đâu cũng có nhiều tài, cứ gì phải vào chùa xưng tiếng “con” với các anh sư quốc doanh đáng tuổi cháu nội mình?!

Anh Hùng Sơn có giận mà không giao thiệp, tôi cũng đành chịu!

BA

“Những điều trông thấy mà đau đớn lòng!”.

Ở thời đại này, ngay trên nước Mỹ, có lắm điều “đau-đớn-vô-lý” xuất thân từ quỷ-Satan-danh-vọng-quyền-lực, (nói theo Phật giáo là Tham Sân Si cội rễ) để phải nhìn thấy.

-Cái chuyện ngày 6 tháng 1, 2021 ông Donald Trump kêu gọi đám cuồng Trump xông vào đập phá tòa nhà Quốc Hội ở Washington DC, (đánh đổi 5 mạng sống đáng thương và nửa-triệu-dollars-tiền-thuê-của-dân-dọn-dẹp-tu-chính) là chuyện đau lòng thứ nhất.

-Trong phiên luận tội ở Quốc Hội tuần lễ trước, ông Donald Trump được đa số đám Cộng Hòa ruồi bu bỏ phiếu cho “trắng án, tha bổng ngang xương” là chuyện “đau lòng thứ hai”.

Nguyễn Du mà sống dậy giữa thời đại này, dù có phải *“trải qua lắm cuộc bể dâu”* thì cũng đành làm lơ trước *“những điều vô lý trông thấy”* để *“lòng phải chai lỳ đến chẳng cần đau đớn làm chi!”*

BỐN.

Tôi là đứa xuất thân “đại lộ”, oái oăm thay (!) suốt cuộc đời lại cứ ưa chọn “Ngõ Hẹp” mà bước. Chính vì cái tánh kỳ cục này mà tôi bị mang tiếng XẤU không ít.

“Tiếng” thì mang nhưng “thanh minh thanh nga” là điều không bao giờ nghĩ tới.

Dáng dấp hoang dã, tóc dài rối bời, da ngăm man dại, trên tay là hộp đàn violon xơ xác, giao thiệp toàn đàn ông (trí thức đã đành mà giang hồ cũng lắm), uống rượu không say, hút thuốc bạt mạng, ai nhìn cũng hoảng, ngay ba đứa em đài các và mấy-thằng-bò-giá-áo-túi-com cũng đều “ngán ngẩm” theo “bà chị nghệ sĩ”.

Các ngõ-hẹp-cuộc-đời, tôi tha hồ bước, thênh thang, thú vị, không nhìn ngang ngó ngửa. Đôi khi để “trấn an” mẹ già, tôi cũng “ráng thanh minh thanh nga” chút đỉnh cho bà yên lòng.

(Hôm kia, chuyện trò với Phan Diên về “cái sống dữ dội” của người nghệ sĩ, nghe Phan Diên kể:

-Đạo mới đọc BG, thấy BG thật thà phô bày tính cách này trong nhiều câu chuyện, tôi hỏi Thế Phong: “*Mày là đàn ông mà có dám sống tận cùng như BG không?*” Nó đáp “*không!*”)

Có điều, cũng NHỜ “xuất thân đại lộ” mà tôi KHÔNG bị mê hoặc BỞI cái hào nhoáng của đại lộ. Trái lại, càng bước sâu trên các Ngõ Hẹp, tôi càng khám phá ra nhiều mới lạ thanh cao mà ở đại lộ chẳng bao giờ nhìn thấy. Tôi thông suốt hết, ngẫm ra hết. Nhưng, dựa vào quán tính (thanh tao) của một người quen sống “đại lộ” mà cái Đẹp đối nghịch của Ngõ Hẹp mới hiện ra cho tôi nhìn thấy, khắc sâu vào trí nhớ, ghi nhanh trong nhật ký, dùng làm đề tài cho các tác phẩm văn chương về sau.

Vấn đề đặt ra ở phần Bốn này quy tụ chung quanh cái ý:

“Một nhà văn, nghệ sĩ CÓ DÁM ĐI MỘT MÌNH vào ngõ hẹp, chẳng cần bày đoàn phe phái (như những tay anh chị giang hồ du đảng) hay không?”

+ Thi sĩ Bùi Giáng viết:

“Người nằm ngủ thấy gì?

-Thấy rất nhiều cái lạ.

Ngài cứ nằm ngủ đi

Đừng hỏi gì hết cả.”

(Note: “Nằm ngủ” thì hẳn là “một mình”).

+ Tôi viết:

“Người một mình bước vào Ngõ Hẹp thấy gì?

-Thấy vô vàn cái Đẹp

-Ngài cứ bước vào một mình đi

Đừng ngại e gì cả!”

NĂM.

Trong Nhật Ký Một Nhà Văn của Dostoievski, xuất bản năm 1878, có đoạn:

Ngay trạm thư ở tỉnh Tver, ba cha con dừng xe tại một quán ăn, nghỉ ngơi chốc lát. Bỗng dưng, có một viên công chức khỏe mạnh, vạm vỡ, mặt đỏ gay, xuất hiện nơi cửa. Sau hai cốc vodka, ông bước nhanh ra ngoài, đến bên chiếc xe ngựa mới toanh, rồi không nói lời nào, ông thoi đấm tới tấp lên đầu lên cổ người xà ích. Người xà ích phản ứng tức thì: “Với tất cả sức lực, anh ta vụt chiếc roi lên lưng hai con ngựa”. Không cưỡng được sợ hãi và đau đớn, đôi vật cất vó phóng nhanh.

Bạo lực phát sinh bạo lực.

Đây là một thực tế sớm đánh thức hai chàng trai trẻ khỏi những giấc mơ lý tưởng, gây thành ấn tượng rất mạnh trong tâm hồn Fyodor Dostoievski và làm đầy trong ông cảm nghĩ chán ghét không thể nào nhòa phai đối với chế độ nông nô. Nhiều năm sau, Dostoi- evski suy đoán trong Nhật Ký Một Nhà Văn:

“Việc gì sẽ xảy ra cho vợ người xà ích nếu đêm hôm ấy biết rằng chồng bà bị đánh như tử?”

Nhà văn cũng viết:

“Cảnh bạo ngược này lưu lại trong trí tôi suốt cả đời. Tôi không bao giờ quên được hình ảnh viên công chức đó, và dù thế nào, trong một thời gian dài, tôi có khuynh hướng giải thích – dĩ nhiên trên cái nhìn một chiều- rằng điều tàn ác đáng xấu hổ vẫn xảy ra trong dân chúng Nga”.

Trong quyển sổ tay Tội Ác Và Hình Phạt, Dostoiev -ski ghi chú: “Cảm nghĩ đầu tiên của tôi về sự lẳng nhục cá nhân đến từ con ngựa và người đánh xe buổi ấy.”

Sự tàn nhẫn vô nghĩa và sự đau khổ vô tội được tái diễn trong giấc mơ dữ của chàng Raskolnikov trong Tội Ác Và Hình Phạt: “Chàng mơ thấy một con ngựa cái nhỏ bị người chủ đánh cho kỳ chết bằng một cây gậy sắt.”

Gần ba chục năm trôi qua kể từ lần đầu chứng kiến một trận đánh ngoài đời với một trận đánh trong giấc mơ tiểu thuyết, đã có không biết bao nhiêu biến cố quan trọng xảy ra cho cuộc sống và tâm hồn nhà văn.]

(Trích Tài Hoa Mệnh Bạc tập V, TTBG biên khảo, NXB Văn Uyển 2000).

SÁU.

Bộ não ông Donald Trump và đa số đám nghị sĩ Cộng Hòa đã bị bùn-lầy-quyền-lực-danh-lợi bám vào đặc sệt nên không còn chỗ thoáng để đặt cho được (dù với riêng mình) câu hỏi:

“Việc gì sẽ xảy ra cho gia đình năm người chết uống trong tòa nhà Quốc Hội ngày Jan. 6, 2021 khi hay tin người thân đã bị đám cuồng Trump làm cho ngum tử?”

Không cần lý luận rườm rà làm chi! Mai này không lâu, các cái tên Donald Trump và đám Thượng Nghị Sĩ Cộng Hòa hiện tại sẽ chỉ là những bóng mờ rác rưởi trong những trang Sử Mỹ.

-Còn Dostoevski (1821-1881), giòng thời gian càng trôi thì độc giả nhiều thế hệ tiếp nối nhau vẫn còn ngưỡng mộ nhà văn.

Vấn đề KHÁC BIỆT giữa một chính trị gia với một nhà văn lớn là ở chỗ “*Trái tim bằng sắt hay bằng máu, trái nào nằm trong lồng ngực mỗi người?*”

BÀY

Nhận thư Nguyễn Văn Hùng, Hà Nội.

Thứ Tư, Feb. 17, 2021 0:21 khuya.

Dạ con chào Cô ạ.

Thưa Cô, đúng là con có lấy ý trong Kinh Thánh để chia sẻ cùng Cô về Lối Hẹp.

Nguyên gốc của ý tưởng này nằm trong Tin Mừng theo Thánh sử Mathieu, Chương VII " (13):

"Hãy qua cửa hẹp mà vào, vì cửa rộng và đường thênh thang sẽ đưa đến diệt vong, nhiều người lại đi qua đó. (14) Còn cửa hẹp và đường chật thì đưa đến sự sống, nhưng ít người tìm được lối ấy".

Sở dĩ con làm thế là vì khi đọc những con chữ dịu dàng của Cô, con thấy Cô rất thanh thản, rất công tâm, rất thênh thang cho dù trong lòng Cô đang tan nát.

Ở Hà Nội, để có những cành đào đẹp, trước khi Tết đến, người ta phải tuốt hết lá đi. Cành đào khi ấy trông vô cùng te tua thảm hại. Nếu cứ để lá mọc um tùm, đào sẽ chẳng có hoa.

Cô cũng vậy. Nhiều người do vô tình hay cố ý đã làm Cô tổn thương. Nhưng rồi Cô vẫn hiện hữu, vẫn cho ra đời những dòng viết rất đẹp. Đường hẹp là ở đó. Cô đã bị tuốt bỏ gân như tron cả, nhưng Cô vẫn cho người đọc thưởng thức một gia tài nguyên khối, không lẫn tạp chất hần học, mưu mô sân hận. Lối hẹp là như vậy. Con chỉ xin khai triển đơn sơ thôi.

Con chúc Cô luôn khỏe. Những con chữ của Cô đâu có được bày trên những diễn đàn văn học lớn. Những con chữ ấy vẫn đang chọn cửa hẹp mà đi vào lòng các độc giả ít ỏi của Cô.

Nhiều người nghênh ngang trên con đường lớn để rồi mê say, ngủ quên trong tháp ngà do mình tự dựng. Họ sống mà như đã chết. Cái nguy hiểm của lối rộng thênh thang có lắm kẻ sa chân vào là như thế, Cô ơi.

Con, Nguyễn Văn Hùng.

Trong thời đại công nghệ Google tôn vinh cái Ác, một nhà văn “ngõ hẹp” mà bất thần được một độc giả mù cả hai mắt sống cách xa nửa vòng trái đất giảng cho nghe rành rọt một đoạn Kinh Thánh thì quả là hạnh phúc không ngờ bất gặp nơi “ngõ hẹp” đầu năm!

“Cao nhân tất hữu cao nhân trị” trong cái “bể học bao la” là thế!

[]

Trần Thị Bông Giấy

(Bài kết thúc tại San Jose, thứ Hai, Feb. 18, 2021 7:34 PM, mùng Sáu Tết Tân Sửu).

[]